

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ పంచమస్కంధే దశమోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ పంచమస్కంధే దశమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

అథ సింధుసౌవీరపతే రహూగణస్య వ్రజత

ఇక్షుమత్యాస్తటే తత్కులపతినా శిబికావాహపురుషా -

న్వేషణసమయే దైవేనోపసాదితః స ద్విజవర ఉపలబ్ధ

ఏష పీవా యువా సంహననాంగో గోఖరవద్ధురం వోధు -

మలమితి పూర్వవిష్టిగృహీతైః సహ గృహీతః ప్రసభ -

మతదర్శ ఉవాహ శిబికాం స మహానుభావః ॥ 1 ॥

యదా హి ద్విజవరస్యేషుమాత్రావలోకానుగతేర్న

సమాహితా పురుషగతిస్తదా విషమగతాం స్వశిబికాం

రహూగణ ఉపధార్య పురుషానధివహత ఆహ హే వోధారః

సాధ్వతిక్రమత కిమితి విషమముహ్యతే యానమితి ॥ 2 ॥

అథ త ఈశ్వరవచః సోపాలంభముపాకర్ణ్యోపాయతురీయా -

చ్ఛంకితమనసస్తం విజ్ఞాపయాంబభూవుః ॥ 3 ॥

న వయం నరదేవ ప్రమత్తా భవన్నియమానుపథాః సాధ్వేవ

వహామః అయమధునైవ నియుక్తోఽపి న ద్రుతం వ్రజతి

నానేన సహ వోధుము హ వయం పారయామ ఇతి ॥ 4 ॥

సాంసర్గికో దోష ఏవ నూనమేకస్యాపి సర్వేషాం
 సాంసర్గికాణాం భవితుమర్హతీతి నిశ్చిత్త్య నిశమ్య
 కృపణవచో రాజా రహూగణ ఉపాసితవృద్ధోఽపి
 నిసర్గేణ బలాత్కృత ఈషదుత్థితమన్యరవిస్పష్ట -
 బ్రహ్మతేజసం జాతవేదసమివ రజసాఽఽవృతమతిరాహ || 5 ||

అహో కష్టం భ్రాతర్వ్యక్తమురు పరిశ్రాంతో దీర్ఘమధ్వాన -
 మేక ఏవ ఊహివాన్ సుచిరం నాతిపీవా న సంహననాంగో
 జరసా చోపద్రుతో భవాన్ సఖే నో ఏవాపర ఏతే
 సంఘట్టిన ఇతి బహు విప్రలబ్ధోఽప్యవిద్యయా రచిత -
 ద్రవ్యగుణకర్మాశయస్వచరమకలేవరేఽవస్తుని సంస్థాన -
 విశేషేఽహమ్మమేత్యనధ్యారోపితమిథ్యాప్రత్యయో
 బ్రహ్మభూతస్తూష్ణిం శిబికాం పూర్వవదువాహ || 6 ||

అథ పునః స్వశిబికాయాం విషమగతాయాం ప్రకుపిత ఉవాచ
 రహూగణః కిమిదమరే త్వం జీవన్ముతో మాం కదర్థీకృత్య
 భర్తృశాసనమతిచరసి ప్రమత్తస్య చ తే కరోమి
 చికిత్సాం దండపాణిరివ జనతాయా యథా ప్రకృతిం
 స్వాం భజిష్యస ఇతి || 7 ||

ఏవం బహ్వాబద్ధమపి భాషమాణం నరదేవాభిమానం రజసా
 తమసానువిద్ధేన మదేన తిరస్కృతాశేషభగవత్ప్రియ -
 నికేతం పండితమానినం స భగవాన్ బ్రాహ్మణో
 బ్రహ్మభూతః సర్వభూతసుహృదాత్మా యోగేశ్వరచర్యాయాం
 నాతివృత్పన్నమతిం స్మయమాన ఇవ విగతస్మయ ఇదమాహ || 8 ||

బ్రాహ్మణ ఉవాచ
 త్వయోదితం వ్యక్తమవిప్రలబ్ధం
 భర్తుః స మే స్యాద్యది వీర భారః |

గంతుర్యది స్యాదధిగమ్యమధ్వా
 వీవేతి రాశౌ న విదాం ప్రవాదః || 9 ||

స్థాల్యం కార్మ్యం వ్యాధయ ఆధయశ్చ
 క్షుత్తృడ్భయం కలిరిచ్ఛా జరా చ |
 నిద్రా రతిర్మన్యరహంమదః శుచో
 దేహేన జాతస్య హి మే న సంతి || 10 ||

జీవన్మృతత్వం నియమేన రాజన్
 ఆద్యంతవద్యద్వికృతస్య దృష్టం |
 స్వస్వామ్యభావో ధ్రువ ఈడ్య యత్ర
 తర్హ్యచ్యతేఽసౌ విధికృత్యయోగః || 11 ||

విశేషబుద్ధేర్వివరం మనాక్ చ
 పశ్యామ యన్న వ్యవహారతోఽన్యత్ |
 క ఈశ్వరస్తత్ర కిమీశితవ్యం
 తథాపి రాజన్ కరవామ కిం తే || 12 ||

ఉన్మత్తమత్తజడవత్స్వసంస్థాం
 గతస్య మే వీర చికిత్సితేన |
 అర్థః కియాన్ భవతా శిక్షితేన
 స్తబ్ధప్రమత్తస్య చ పిష్టపేషః || 13 ||

శ్రీశుక ఉవాచ
 ఏతావదనువాదపరిభాషయా ప్రత్యుదీర్య మునివర
 ఉపశమశీల ఉపరతానాత్మ్యనిమిత్త ఉపభోగేన
 కర్మారబ్ధం వ్యపనయన్ రాజయానమపి తథోవాహ || 14 ||

స చాపి పాండవేయ సింధుసౌవీరపతిస్తత్త్వజిజ్ఞా -
 సాయాం సమ్యక్కృద్ధయాధికృతాధికారస్తద్ధృదయ -

గ్రంథిమోచనం ద్విజవచ ఆశ్రుత్య బహు యోగగ్రంథ -
సమ్మతం త్వరయావరుహ్య శిరసా పాదమూలముపసృతః
క్షమాపయన్ విగతనృపదేవస్మయ ఉవాచ || 15 ||

కస్త్యం నిగూఢశ్చరసి ద్విజానాం
బిభర్షి సూత్రం కతమోఽవధూతః |
కస్యాసి కుత్రత్య ఇహాపి కస్మాత్
క్షేమాయ నశ్చేదసి నోత శుక్లః || 16 ||

నాహం విశంకే సురరాజవజ్రా -
న్న త్యక్షశూలాన్న యమస్య దండాత్ |
నాగ్న్యర్కసోమానిలవిత్తపా -
స్త్రాచ్ఛంకే భృశం బ్రహ్మకులావమానాత్ || 17 ||

తద్ బ్రూహ్యసంగో జడవన్నిగూఢ -
విజ్ఞానవీర్యో విచరస్యపారః |
వచాంసి యోగగ్రథితాని సాధో
న నః క్షమంతే మనసాపి భేత్తుం || 18 ||

అహం చ యోగేశ్వరమాత్మతత్త్వ -
విదాం మునీనాం పరమం గురుం వై |
ప్రప్టుం ప్రవృత్తః కిమిహారణం తత్
సాక్షాద్ధరిం జ్ఞానకలావతీర్ణం || 19 ||

స వై భవాన్ లోకనిరీక్షణార్థ -
మవ్యక్తలింగో విచరత్యపిన్వితః |
యోగేశ్వరాణాం గతిమంధబుద్ధిః
కథం విచక్షీత గృహానుబంధః || 20 ||

దృష్టః శ్రమః కర్మత ఆత్మనో వై
 భర్తృర్గంతుర్భవతశ్చానుమన్యే |
 యథాసతోదానయనాద్యభావాత్
 సమూల ఇష్టో వ్యవహారమార్గః || 21 ||

స్థాల్యగ్నితాపాత్పయసోఽభితాప -
 స్తత్తాపతస్తండులగర్భరంధిః |
 దేహేంద్రియాస్వాశయసన్నికర్షాత్
 తత్సంసృతిః పురుషస్యానురోధాత్ || 22 ||

శాస్తాభిగోష్టా నృపతిః ప్రజానాం
 యః కింకరో వై న పినష్టి పిష్టం |
 స్వధర్మమారాధనమచ్యుతస్య
 యదీహమానో విజహాత్యఘౌఘం || 23 ||

తన్నే భవాన్నరదేవాభిమాన -
 మదేన తుచ్ఛీకృతసత్తమస్య |
 కృషీష్ట మైత్రీదృశమార్తబంధో
 యథా తరే సదవధ్యానమంహః || 24 ||

న విక్రియా విశ్వసుహృత్సఖస్య
 సామ్యేన వీతాభిమతేస్తవాపి |
 మహద్విమానాత్ స్వకృతాద్ధి మాదృజ్ -
 సంక్ష్యత్యదూరాదపి శూలపాణిః || 25 ||

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 పంచమస్కంధే దశమోఽధ్యాయః ||